

Συζήτηση του Κρατικού Προϋπολογισμού στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού - Παρουσίαση Προϋπολογισμού 2019

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος παρουσιάζει την Πρόταση Προϋπολογισμού για το 2019. Όραμα μας είναι μια πιο πράσινη και αποδοτική οικονομία και μια πιο ανταγωνιστική και βιώσιμη γεωργία και αλιεία, που θα συμβάλουν στη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών απασχόλησης, στην περαιτέρω ανάπτυξη των αγροτικών και παράκτιων περιοχών, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην αιεφόρο διαχείριση των φυσικών μας πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Μια σειρά από σημαντικές προκλήσεις, όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργικής οικονομίας, η αντιμετώπιση της συνεχιζόμενης ανομβρίας και των λοιπών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων, η προστασία της φύσης, η μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και η διασφάλιση της ευημερίας των ζώων, μας οδήγησαν στον σχεδιασμό και στην υιοθέτηση νέων πολιτικών, από τις οποίες ξεχωρίζουν οι πιο κάτω:

1. Γεωργία – Αγροτική Ανάπτυξη

- Μεταρρύθμιση του Συστήματος Γεωργικής Ασφάλισης
- Μεταρρύθμιση της Επιτροπής Σιτηρών
- Μεταρρύθμιση του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Πατατών
- Αντιμετώπιση των Αθέμιτων Εμπορικών Πρακτικών
- Αναβάθμιση του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών
- Προώθηση της προστασίας παραδοσιακών προϊόντων ποιότητας (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης)
- Συμβολή στη διαμόρφωση της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (μετά το 2020)

2. Υδατική Πολιτική.

- Αύξηση των διαθέσιμων υδατικών πόρων (αύξηση παραγωγής ανακυκλωμένου νερού, νέες μονάδες αφαλάτωσης)
- Νέα υδατικά και αρδευτικά έργα για διασφάλιση της πληρέστερης κάλυψης των υδατικών αναγκών
- Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (μείωση απωλειών, εξοικονόμηση - ορθολογική χρήση κ.λπ.)

3. Περιβάλλον

- Ολοκληρωμένη διαχείριση αστικών απορριμμάτων με προώθηση κανονισμών για χωριστή συλλογή και διαλογή στην πηγή, με εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, χωριστής διαλογής και με πιο αποτελεσματική αξιοποίηση των ΟΕΔΑ Κόστης και Πεντακώμου
- Επικαιροποίηση και εφαρμογή του σχεδίου για την ερημοποίηση
- Ολοκλήρωση και εφαρμογή της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα
- Ολοκλήρωση και εφαρμογή του σχεδίου για την αειφόρο ανάπτυξη του ΕΔΠ Ακάμα
- Κάλυψη όλων των εκκρεμοτήτων της Κύπρου έναντι της της ΕΕ σε σχέση με τα θέματα διατήρησης και διαχείρισης της φύσης
- Σχεδιασμός και υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

4. Δάση

- Βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης Δασικών Πυρκαγιών
- Αναβάθμιση των αστικών και περιαστικών πάρκων
- Αναβάθμιση της λειτουργίας του Δασικού Κολλεγίου

5. Ευημερία Ζώων

- Εφαρμογή ολοκληρωμένου πλαισίου για την προστασία και ευημερία των ζώων

6. Αλιεία

- Νέες αλιευτικές υποδομές
- Στήριξη υδατοκαλλιέργειας

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης των πιο πάνω προκλήσεων και με βάση τη δημοσιονομική πολιτική του κράτους, σχεδιάστηκε ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για το 2019. Το σύνολο των δαπανών ανέρχεται σε €238,6 εκατομμύρια σε σύγκριση με €224,9 εκατομμύρια το 2018, παρουσιάζει δηλαδή μια αύξηση της τάξεως των €13,7 εκατομμυρίων, δηλαδή 6% σε ποσοστό. Σημειώνεται ότι στο πιο πάνω ποσό δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του Υπουργείου ύψους €51,2 εκατομμυρίων, οι οποίες

περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΕΠΣΑ). Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη και τις δαπάνες από τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, ο συνολικός προϋπολογισμός του 2019 ανέρχεται στα €289,8 εκατομμύρια, παρουσιάζοντας μια αύξηση της τάξεως του 8% σε σχέση με τον αντίστοιχο εγκεκριμένο αρχικό προϋπολογισμό του 2018. Σημειώνεται ότι κατά το 2018, χρειάστηκαν συνολικά €99 εκατομμύρια πρόσθετες πιστώσεις.

Οι Τακτικές Δαπάνες για το 2019 ανέρχονται σε €188,6 εκατομμύρια, παρουσιάζοντας αύξηση €8,7 εκατομμυρίων ή 5% σε ποσοστό, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των δαπανών προσωπικού κατά €6,1 εκατομμύρια (ποσοστό 6%). Αντίστοιχα, οι Αναπτυξιακές Δαπάνες για το 2019 ανέρχονται σε €50 εκατομμύρια, σε σύγκριση με €45 εκατομμύρια το 2018, παρουσιάζοντας αύξηση €5 εκατομμυρίων, ή ποσοστό 11%. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση των δαπανών για υδατικά έργα και αποχετευτικά συστήματα. Εάν προστεθούν και τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, το ποσό των Αναπτυξιακών Δαπανών για το 2019 ανέρχεται περίπου στα €101 εκατομμύρια, σε σχέση με €90 εκατομμύρια περίπου το 2018, παρουσιάζεται δηλαδή μια αύξηση της τάξης των €11 εκατομμυρίων ή 12% σε ποσοστό.

Επισημαίνεται ότι από το σύνολο των €238,6 εκατομμυρίων των προϋπολογιζόμενων δαπανών για το 2019, το 21% περίπου αφορά αναπτυξιακά έργα, το 31% λειτουργικές δαπάνες, το 44% μισθούς, ωρομίσθια και επιδόματα προσωπικού και το υπόλοιπο 4% δαπάνες για συνεισφορές, χορηγίες και επιχορηγήσεις.

Τα έσοδα του Υπουργείου για το έτος 2019 προϋπολογίζονται σε €112,1 εκατομμύρια, σε σύγκριση με €101,6 εκατομμύρια το 2018. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αναμενόμενη αύξηση των εσόδων από τη δημοπράτηση δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου και από την πώληση νερού ύδρευσης από κυβερνητικά υδατικά έργα.

Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας των δραστηριοτήτων του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος διαφαίνεται μέσα από μια σειρά από έργα σε όλες τις Επαρχίες, για τα οποία συμπεριλαμβάνονται ποσά στον Προϋπολογισμό του 2019. Τα κυριότερα αναπτυξιακά έργα του Υπουργείου, ανά επαρχία, είναι:

Επαρχία Λευκωσίας

- Πρώτη φάση ανέγερσης υποδομών για τη χρήση ανακυκλωμένου νερού στη Δυτική Λευκωσία (ΤΑΥ)
- Μεταφορά νερού από τη μονάδα αφαλάτωσης Βασιλικού (ΤΑΥ)
- Έργο αποκατάστασης 20 Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) Λευκωσίας (ΕΠΣΑ)
- Αποχετευτικό σύστημα του συμπλέγματος Σολέας (ΕΠΣΑ)
- Κατασκευή Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων Σολέας (ΤΑΥ)
- Κατασκευή νέου αντλιοστασίου στην Τερσεφάνου (ΤΑΥ)
- Έργο χρήσης ανακυκλωμένου νερού Βαθιάς Γωνιάς στην Ανατολική Λευκωσία (ΤΑΥ)
- Κατασκευή Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων στο Απλίκι (ΤΑΥ)
- Υλοποίηση προγραμμάτων της στρατηγικής για την τοπική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της περιοχής του Τροόδους (ΠΑΑ/ΚΟΑΠ)
- Κατασκευή τροχιόδρομου - διαύλου στη περιοχή Μάμμαρι - Κοκκινότριμιθιάς (Τμήμα Δασών)

Επαρχία Λεμεσού

- Κατασκευή Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων στο Βατί (ΤΑΥ)
- Αποκατάσταση 44 Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) Επαρχίας Λεμεσού (ΕΠΣΑ)
- Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων Δυτικής Λεμεσού (Συμβούλιο Αποχετεύσεως / ΕΠΣΑ)
- Έργο χρήσης ανακυκλωμένου νερού Λεμεσού - Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων Δυτικής Λεμεσού (ΤΑΥ)
- Κατασκευή Αποχετευτικού Συστήματος Πύργου – Παρεκκλησιάς (Συμβούλιο Αποχετεύσεως / ΕΠΣΑ)
- Βελτίωση υδατοπρομήθειας στις Κοινότητες Βουνίου, Αγίου Γεωργίου Συλίκου, Ασγάτας, Αρκολαχανιάς, Επταγώνιας και Καπηλειού (ΤΑΥ)
- Κατασκευή Σταθμών Επεξεργασίας Λυμάτων και συναφών αποχετευτικών έργων στις Κοινότητες Αγίου Ιωάννη Αγρού και Αρακαπά (ΤΑΥ)
- Έργο μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και άλλων συναφών χώρων (ΕΠΣΑ)
- Δημιουργία δύο νέων και εμπλουτισμός πέντε υφιστάμενων τεχνητών υφάλων (ΤΑΘΕ/ΤΔΕ)
- Δημιουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κοιλανίου (ΠΑΑ/ΚΟΑΠ)

Επαρχία Πάφου

- Κατασκευή νέας μόνιμης Μονάδας Αφαλάτωσης (ΤΑΥ)
- Εγκατάσταση κινητής Μονάδας Αφαλάτωσης (ΤΑΥ)
- Έργα διασύνδεσης των Φραγμάτων Ευρέτου - Κανναβιού – Ασπρόκρεμμου (ΤΑΥ)
- Αντικατάσταση-αναβάθμιση του κεντρικού αγωγού μεταφοράς νερού χαμηλών χωριών Πάφου (ΤΑΥ)
- Αναβάθμιση υδρευτικών δικτύων Κοινοτήτων Λεμόνας, Κονιών, Τάλας, Νέων Δημμάτων, Τραχυπέδουλας, Νέου Χωρίου, Γιαλιάς και Σταυροκόκνου (ΤΑΥ)
- Έργα αναβάθμισης υδρευτικών δικτύων Κοινοτήτων Μεσόγης, Έμπας, Χολετριών, Περιστερώνας (ΤΑΥ)
- Έργο μείωσης στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και άλλων συναφών χώρων (ΕΠΣΑ)
- Έργα για προστασία και ανάδειξη της περιοχής του Ακάμα στο πλαίσιο του σχεδίου διαχείρισης της περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσόνησος Ακάμα» (ΤΠ/ΕΠΣΑ)
- Δημιουργία δύο νέων και εμπλουτισμός πέντε υφιστάμενων τεχνητών υφάλων (ΤΑΘΕ/ΤΔΕ)
- Δημιουργία Περιφερειακού Κέντρου Εκπαίδευσης Αγροτικών Επαγγελματιών στην Κοίλη (ΠΑΑ/ΚΟΑΠ)
- Κέντρο Ενημέρωσης Περιηγητών για στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος στην Τραχυπέδουλα (ΠΑΑ/ΚΟΑΠ)

Επαρχία Λάρνακας

- Αντιπλημμυρικά φράγματα Αραδίππου (ΤΑΥ/ΕΠΣΑ)
- Κατασκευή του αρδευτικού δικτύου της περιοχής Αναδασμού Αραδίππου και διασύνδεσης με τον Νότιο Αγωγό (ΤΑΥ)
- Κατασκευή του φράγματος χειμερινής αποθήκευσης στην Τερσεφάνου (ΤΑΥ/ΕΠΣΑ)
- Έργο μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και άλλων συναφών χώρων (ΤΠ/ΕΠΣΑ)
- Έργο βελτίωσης του Αλιευτικού Καταφυγίου Λάρνακας (ΤΑΘΕ/ΤΔΕ – έναρξη το 2020)
- Δημιουργία δύο νέων και εμπλουτισμός πέντε υφιστάμενων τεχνητών υφάλων (ΤΑΘΕ/ΤΔΕ)

Επαρχία Αμμοχώστου

- Βελτιωτικά έργα στα αλιευτικά καταφύγια Αγίας Τριάδας και Παραλιμνίου (ΤΑΘΕ)
- Δημιουργία δύο νέων και εμπλουτισμός πέντε υφιστάμενων Τεχνητών Υφάλων (ΤΑΘΕ/ΤΔΕ)
- Ικανοποίηση υδρευτικών αναγκών και βελτίωση της αξιοπιστίας του συστήματος παροχής πόσιμου νερού (έργο «Κοκκινόκρεμμος») για το Παραλίμνι, Αγία Νάπα, Δερύνεια και Σωτήρα (ΤΑΥ)
- Εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών καταγραφής και διαχείρισης αρδευτικών δικτύων με ορθολογιστική διαχείριση για εξοικονόμηση πόρων και ενέργειας (ΤΑΥ)
- Μελέτη και κατασκευή του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων Άχνας (ΥΓΑΑΠ/ΕΠΣΑ)
- Έργο μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων (ΤΠ/ΕΠΣΑ)
- Έγκριση ευρωπαϊκού χρηματοδοτικού προγράμματος της «Αναπτυξιακής Εταιρείας Επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου» για ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών (ΤΑΘΕ/ΕΠΣΑ)
- Ανάπλαση του Αλιευτικού Καταφυγίου στον ποταμό Λιοπετρίου (ΤΑΘΕ/ΤΠΟ)
- Πρόγραμμα «Αναπτυξιακής Εταιρείας Επαρχιών Λάρνακας–Αμμοχώστου - Ανάπτυξη αγροτικών περιοχών» (ΠΑΑ/ΚΟΑΠ)

Οι κυριότερες δράσεις και τα πιο σημαντικά έργα που αναμένεται να υλοποιήσει το κάθε Τμήμα του Υπουργείου μέσα από τον Προϋπολογισμό του 2019, φαίνονται αναλυτικά στη συνημμένη παρουσίαση, η οποία κατατίθεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων. Επισημαίνεται ότι η αναπτυξιακή πορεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος αντικατοπτρίζεται και στους Προϋπολογισμούς των Τμημάτων του, που παρουσιάζουν ανάλογη αύξηση στις αναπτυξιακές τους δαπάνες.
